

Motion till riksdagen 2024/25:723

av **Hanna Westerén (S)**

Förbättrade möjligheter för skyddsombud

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddsombudens rätt och möjlighet att verka på alla arbetsplatser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

63 personer miste livet på svenska arbetsplatser under 2023, högt över snittet de senaste åren. Dödsolyckorna drabbar också könen olika; män drabbades oftare än kvinnor av arbetsolyckor med dödlig utgång och anmälde också fler arbetsolyckor med sjukfrånvaro. Kvinnor anmälde dock fler arbetssjukdomar och arbetsolyckor utan sjukfrånvaro än män. Det visar Arbetsmiljöverkets senaste statistik över arbetsskador under 2023.

Vi lever i ett av världens rikaste länder, vi har en fungerande arbetsmarknadsmodell med regler för såväl skyddsombud som arbetsmiljöinspektioner. Likväl finns det mängder av arbetsplatser där arbetarnas säkerhet och trygghet är gravt eftersatt och där slarvet lönar sig ekonomiskt. Att en arbetsplats där arbetstagare befinner sig illegalt eller under oklara omständigheter är en farlig plats är givet, men det förtjänar likväl att uppmärksammas.

Arbetsgivaren har ansvar för att organisera arbetet och skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö på arbetsplatsen. Arbetsplatser ska utformas och utrustas för att förebygga risken för hot och våld så långt det är möjligt. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om våld och hot i arbetsmiljön, AFS 1993:2, gäller på alla arbetsplatser.

Runt om i landet förekommer våld, hot och trakasserier på våra arbetsplatser. Risken är särskilt stor bland personer som arbetar med hantering av pengar eller varor, i kontaktyrken som lärare och vårdpersonal samt vid myndighetsutövning. Även inom arbeten i offentliga miljöer, bland annat som bibliotekarie och tågvärd, är riskerna stora att utsättas för våld och trakasserier på jobbet.

Dessvärre är även de av arbetstagarna valda skyddsombuden utsatta för våld och hot. Fackförbundet Byggnads vittnar om stora problem med detta på många

byggarbetsplatser. Att man ska kunna utföra sitt uppdrag som skyddsombud utan att utsättas för hot borde vara en självklarhet.

Även i de fall skyddsombuden inte hotas så kan de ha svårt att få tillträde till de arbetsplatser de ska kontrollera. I september 2022 överlämnades utredningsbetänkandet ”De regionala skyddsombudens roll i arbetsmiljöarbetet”. Utredningen föreslår att de regionala skyddsombuden ska ges tillträde även till arbetsställen där arbetstagarorganisationerna saknar medlemmar. Det finns nämligen en ökad risk för att arbetstagare arbetar på en arbetsplats där det saknas både lokalt skyddsombud och tillträdesrätt för de regionala skyddsombuden. Utredningen gör också bedömningen att detta förslag underlättar de regionala skyddsombudens möjlighet att motverka en osund arbetsmiljö och motverka arbetslivskriminalitet.

Den nuvarande regeringen har dock inte genomfört utredningens förslag. Snarare ser vi risken att det går åt andra hållet, blir svårare för skyddsombuden att verka.

Regeringen bör överväga att juridiskt stärka skyddsombudens roll och skärpa straffsatser gentemot dem som nekar tillträde eller på annat sätt hindrar dem från att fullgöra sitt uppdrag.

Hanna Westerén (S)